

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องผลของการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมน ที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของกระบวนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมุติฐานของการวิจัย

1. หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนของนักเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงของนักเรียนน้อยกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน
ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ หลักการ ความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมน ความหมาย รูปแบบของพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงต่างๆ หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่างๆและการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา สังกัดกรุงเทพมหานคร
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 13 คน

3. การสร้างกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมน ซึ่งมีกิจกรรมทั้งหมด จำนวน 29 กิจกรรม โดยแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย

- 3.1 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 3.2 สาระสำคัญ
- 3.3 เวลา
- 3.4 สื่อการเรียนการสอน
- 3.5 เนื้อหาสาระ
- 3.6 กิจกรรมการเรียนรู้มี 3 ขั้นตอน ดังนี้
 - 1) ชี้นำเข้าสู่กิจกรรม
 - 2) ชี้นกิจกรรม
 - 3) ชี้นสรุป
- 3.7 งานที่มอบหมายให้ทำนอกเวลา
- 3.8 การวัดและการประเมินผล

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรง จำนวน 40 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.027-6.448 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89

4.2 แบบทดสอบพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรง จำนวน 40 ข้อ มีระดับความยากระหว่าง 0.2-0.8 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.2-0.55 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.7953

4.3 แบบบันทึกความฉลาดทางอารมณ์และการนำไปประยุกต์ใช้

4.4. แบบสัมภาษณ์ความรู้สึกลูกของนักเรียนที่มีต่อตนเอง เพื่อน และสังคม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังรองคณบดี และผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา สังกัดกรุงเทพมหานคร

5.2 นำแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรง (pre-test) ของนักเรียนจากการประเมินของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง กับแบบทดสอบพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรง(pre-test) ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำก่อนการทดลอง

5.3 ดำเนินการทดลอง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมน มีกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวนทั้งหมด 29 กิจกรรม ใช้เวลาในการทดลอง 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์-วันพุธ ในเวลาเรียนปกติ วันละ 1 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง พร้อมทั้งให้นักเรียนทำแบบบันทึกความฉลาดทางอารมณ์และการนำไปประยุกต์ใช้ในทุกครั้งของแต่ละวันด้วย

5.4 หลังดำเนินการทดลองเสร็จสิ้นแล้ว ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงกับแบบทดสอบพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรง

5.5 หลังการทดลอง ทำการสัมภาษณ์ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเอง เพื่อน และสังคม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 เปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนจากแบบบันทึกความฉลาดทางอารมณ์และการนำไปประยุกต์ใช้ก่อนและหลังการทดลอง โดยการใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

6.2 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงก่อนและหลังการทดลอง จากแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงของนักเรียน จากการประเมินของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง โดยการใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

6.3 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนกับพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงกับ จากแบบบันทึกความฉลาดทางอารมณ์และการนำไปประยุกต์ใช้กับแบบทดสอบพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรง

6.4 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายจากแบบบันทึกความฉลาดทางอารมณ์และการนำไปประยุกต์ใช้ โดยทำการวิเคราะห์ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนในแต่ละวัน รวมทั้งการนำความรู้เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง การเรียน ครอบครัว ชุมชนและสังคมของนักเรียน นำเสนอในรูปของความเรียง

6.5 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายจากแบบสัมภาษณ์ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเอง เพื่อน และสังคม โดยทำการวิเคราะห์จากการแสดงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเอง เพื่อน หลังจากทำกิจกรรม ตัวอย่างความรู้ที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ การนำ

ความรู้ไปประยุกต์ใช้ต่อตนเอง สมาชิกในครอบครัว ชุมชนและสังคม โดยจะนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนหลังทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงของนักเรียน จากการประเมินของนักเรียน ครู และผู้ปกครองน้อยกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรง มีความสัมพันธ์กันทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อน ครอบครัว ชุมชนและสังคมได้

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ผลของการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

1. ความรู้เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมน

จากผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนจากแบบบันทึกความฉลาดทางอารมณ์และการนำไปประยุกต์ใช้ของนักเรียนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ความฉลาดทางอารมณ์สามารถเรียนรู้และพัฒนาให้เพิ่มขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ วนิดา ขาววงษ์(2546) ศึกษาเรื่อง ผลของการฝึกพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อระดับความฉลาดทางอารมณ์และการรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า หลังทดลองกลุ่มทดลองมีระดับคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในด้านดี เก่ง สุข สูงขึ้นสูงกว่าก่อนทดลอง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ลักษณะของกิจกรรมก็ควรจะต้องสนุก และมีลักษณะที่หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจของเด็ก รวมทั้งบุคลิกของครูผู้สอนเองควรมีลักษณะที่ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป ต้องใส่ใจนักเรียนด้วยการพูดคุยสัก 5-10 นาที เพื่อสอบถามสารทุกข์สุกดิบ รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน สอดคล้องกับ อุมภาพร ตรังคสมบัติ (2546) เสนอการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ด้วยวิธี

ง่าย ๆ คือ การคุย มีเวลา 5-10 นาที ในการคุยกันหรือฟังอย่างตั้งใจ หรือการตั้งคำถามในลักษณะเหมาะสม โดยไม่ตัดสินว่าเด็กกระทำผิดหรือถูก เพราะจุดประสงค์คือการคุยมากกว่าการสอน ยังสามารถสอดแทรกแง่คิดดีๆ ลงไปได้ โดยถ้าจะสอนก็ไปสอนในเวลา que เด็กทำผิดอย่างจริงจังมากกว่า สอนกันด้วยเหตุผลมากกว่า เป็นผู้ฟังที่ดีและคอยให้กำลังใจ ควรสอดแทรกความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนในทุกๆวิชาที่ทำการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ผ่อนคลายความเครียดและสำรวจอารมณ์ของตนเองจากการทำกิจกรรมต่างๆที่เป็นประโยชน์ ซึ่งผลของการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนจากการทำกิจกรรมสามารถทำให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นได้ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไมตรี รัตนา (2545) ศึกษาเรื่อง การพัฒนานักกิจกรรมเพื่อส่งเสริมเชาว์อารมณ์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งพบว่า หลังทดลองกิจกรรมส่งเสริมเชาว์อารมณ์ของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมน ทั้ง 5 ด้าน คือ 1. การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) 2. การรู้จักกำกับอารมณ์ตนเอง (Self-regulation) 3. การสร้างแรงจูงใจในตนเอง (Motivation) 4. การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Empathy) 5. การมีทักษะทางสังคม (Social skills) นั้นก็มุ่งเน้นความสามารถในการจัดการกับตนเองและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถทำให้นักเรียนเกิดการเข้าใจตนเอง มั่นใจและเห็นคุณค่าตนเอง รวมทั้งเข้าใจในความแตกต่างของผู้อื่น อันนำไปสู่ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอื่นที่ดีขึ้น การอยู่ร่วมกันในสังคมจะสงบสุขได้ ต้องอาศัยทักษะด้านต่างๆประกอบกันไป เช่น การมีทักษะในการจัดการกับความขัดแย้งที่ดี การมีทักษะทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ หรือแม้กระทั่งการเข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล เหล่านี้จะนำไปสู่ความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆในการทำงานหรือในการเรียนได้โดยอาศัยความเข้าใจ ประนีประนอม ซึ่งสอดคล้องกับ เทอดศักดิ์ เดชคง (2544) ที่กล่าวว่า ความเห็นอกเห็นใจเป็นเสมือนการเอาใจเขามาใส่ใจเรา เราย่อมไม่ยอมทำอะไรที่เป็นการเบียดเบียนผู้อื่น มีแต่อยากช่วยเหลือให้เขาพ้นความลำบาก เหล่านี้ส่งผลให้ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นได้

2. พฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรง

จากผลการทดลองค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงจากแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงของนักเรียนหลังทดลองน้อยกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่าระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลง ซึ่งมาจากการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมน โดยการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงทั้งประสบการณ์เก่าและใหม่เข้า

ด้วยกัน ทำให้นักเรียนสามารถคิด วิเคราะห์ รวมทั้งสามารถแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนระหว่างกันได้อย่างหลากหลาย ผ่านกระบวนการทำงานกลุ่ม ซึ่งลักษณะของกิจกรรมต่าง ๆ นั้นก็ได้สอดแทรกทักษะต่างๆที่ประโยชน์ด้วย เช่น ทักษะการคิดแบบเหตุ-ผล การจินตนาการ สร้างสรรค์ ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะทางสังคม หรือทักษะในการสื่อสาร เป็นต้น รวมทั้งลักษณะของวิธีสอนที่มีความหลากหลาย เช่น การวิเคราะห์ข่าว การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม และการแสดงละคร เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก จากเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงจากแบบวัดพฤติกรรมและการใช้ความรุนแรงของนักเรียนหลังทดลองน้อยกว่าก่อนทดลอง ส่งผลให้ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงลดลงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ Zabin (1994) กล่าวว่า การสอนความฉลาดทางอารมณ์ นอกจากจะทำให้ให้นักเรียนสามารถปรับตัว เกิดความยืดหยุ่นแล้ว ยังสามารถช่วยให้ลดพฤติกรรมด้านลบต่างๆได้อีกด้วย ดังนั้นครูผู้สอนหรือผู้ปกครอง ควรจะเสริมสร้างหรือพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กสามารถควบคุมตนเอง จัดการกับความโกรธและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นนำไปสู่การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นได้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงกับความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมน พบว่า หลังการทดลองในเดือนที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนกับพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรง ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนไม่สามารถเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้เพิ่มขึ้นและไม่ส่งผลให้พฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงลดลงได้ เนื่องจากการจะพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาที่เพียงพอเพื่อที่จะฝึกฝนในระยะเวลาที่เหมาะสมสักระยะหนึ่งก่อน จึงจะสามารถพัฒนานักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2547) ที่กล่าวว่า การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์นั้น ควรจะอาศัยการฝึกฝนและอาศัยเวลาการปรับเพื่อให้สามารถรองรับอารมณ์ จากคนประเภทต่างๆจากอารมณ์หลากหลายรูปแบบได้ และหลังการทดลองในเดือนที่ 2 และเดือนที่ 3 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนกับพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทางลบ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนสามารถเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้มีระดับสูงขึ้นและส่งผลให้พฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงลดลง เนื่องมาจากนักเรียนใช้เวลาในระยะหนึ่งแล้วสำหรับการค่อยๆปรับตัวและพัฒนา

ตนเอง ลักษณะการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนและกระบวนการกลุ่ม ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันและกันได้ รู้จักและเข้าใจเพื่อนได้มากขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมต่างๆที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกการควบคุมอารมณ์ของตนเองและฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้ลักษณะของวิธีการแสดงอารมณ์ที่เหมาะสมตามสถานการณ์ต่างๆ เน้นการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ฝึกคิดและวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่จะตามมาหลังจากที่เราไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ว่าเป็นอย่างไร รวมทั้งนักเรียนได้ทำแบบบันทึกความฉลาดทางอารมณ์และการนำไปประยุกต์ในทุกวัน ยิ่งทำให้นักเรียนได้สำรวจอารมณ์ของตนเองในแต่ละวัน เข้าใจถึงข้อดีข้อเสียที่เกิดขึ้นจากการมีประสบการณ์จริง ซึ่งประสบการณ์จริงที่นักเรียนได้บันทึกจะเป็นบทเรียนสอนนักเรียนได้เป็นอย่างดี ขณะเดียวกันก็เป็นช่วงที่ทางโรงเรียนได้มีการนิมนต์พระสงฆ์มาสอนในวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจริยธรรมและคุณธรรมต่างๆร่วมด้วย เช่น การนั่งสมาธิ การเดินจงกรม เหล่านี้ยิ่งส่งผลให้นักเรียนได้ฝึกฝนและควบคุมอารมณ์ตนเองได้บ่อยครั้งมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันยา ภิญโญยงค์ (2543) พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนหลังการฝึกอานาปานสติลดลงและความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนหลังฝึกอานาปานสติเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมน ในเรื่องของการตระหนักรู้ในตนเองและการรู้จักกำกับอารมณ์ของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริ ปานแดง (2547) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง ด้านสุขและภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยมีทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า นักเรียนมัศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุขสัมพันธ์กันกับทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ความสามารถในการนำความรู้เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อน ครอบครัว ชุมชนและสังคม

นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนไปใช้ในประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองได้ เช่น ต่อตนเอง เช่น ทำหน้าที่ความรับผิดชอบของนักเรียนที่ดี การทำการบ้านส่งครูให้ตรงเวลา การไม่เถียงพ่อแม่หรือสามารถระงับความโกรธของตนเองได้ดียิ่งขึ้น ต่อเพื่อน เช่น การเข้าใจในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล การเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นหรือพร้อมจะทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ๆ ต่อครอบครัว เช่น การปรับตัวต่อสมาชิกครอบครัว การเข้าใจความรู้สึกและให้อภัยซึ่งกันและกัน รวมทั้งสามารถประพฤติตนเองได้ดียิ่งขึ้น ต่อชุมชนและสังคม เช่น ความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการทำตนให้เป็นคนดี ไม่ทำสิ่งใดที่ไม่ดีต่อสังคมเพื่อเป็นการตอบแทนพระคุณสังคม

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของ โกล์แมนที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีดังนี้

5.1 ขั้นสร้างความรู้สึกและให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน

เป็นขั้นที่สร้างความรู้สึก ให้ประสบการณ์ และความรู้แก่ผู้เรียนในเรื่องพฤติกรรม ก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรง ทั้งประเภทและรูปแบบของพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความ รุนแรงเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการทำกิจกรรมต่อไป ในกิจกรรมแรกๆนักเรียนส่วนใหญ่ ขาดความมั่นใจในตนเอง สืบเนื่องจากการให้เข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อน ถ้าเป็นเพื่อนผู้หญิง มักจะไม่ ค่อยคุยด้วย ผู้วิจัยจึงให้นักเรียนทุกคนทำความรู้จักกับเพื่อนๆที่มาจากห้องอื่นๆก่อน ว่า ชื่อเล่น ว่าอะไร มาจากห้องไหน ซึ่งหลังจากนั้นไม่นาน ทุกคนก็เลิกอายและพร้อมที่จะรู้จักกับเพื่อนคน ใหม่ๆ ซึ่งกิจกรรมในขั้นสร้างความรู้สึกและให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน เริ่มต้นจากการนำ "กล่องวิเศษ" เพื่อให้นักเรียนได้พูดถึงข้อเสียหรือพฤติกรรมต่างๆที่ไม่ดีของตนเองลงไปในกลุ่ม เช่น ผมชอบพูดไม่เพราะ, หนูชอบตบหัวเพื่อน เป็นต้น เพื่อเป็นการให้นักเรียนได้สำรวจตนเองว่า เป็นอย่างไร เป็นการสร้างความรู้สึกและเตรียมพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนตนเองไปในทางที่ดีขึ้น โดย จะสอดแทรกทักษะการคิดและวิเคราะห์ โดยให้นักเรียนวิเคราะห์หาคำศัพท์ของแม่ผู้ซึ่งมีอยู่ใน วิทยะนอง ชอบไปตีและทะเลาะกับผู้อื่นจนทำให้ตนเองเดือดร้อน ซึ่งนักเรียนได้ให้ความสนใจ อย่างมากและรู้สึกเห็นใจผู้ที่เป็นแม่อย่างมาก ซาบซึ้งกับความรักของแม่ที่ไม่ว่าลูกจะดีหรือเลว แต่ลูกก็ยังเป็นลูกของแม่ตลอดไป นักเรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่างๆ เช่น "ทำไมพี่คนนี้ ถึงไม่รู้รู้สึกสงสารแม่บ้าง" "ตีกันไปทำอะไร ไม่เห็นมีประโยชน์เลย" " หนูเคยเห็นจริงๆที่ป้าย รถเมล์ น่ากลัวมาก " ผู้วิจัยจึงได้ถามว่า สมมุติว่านักเรียนเป็นคนนั้น และสามารถที่จะถ้าย้อนเวลา กลับไปได้ นักเรียนอยากจะกลับไปเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขอะไรบ้าง เพราะอะไร ส่วนใหญ่ต้องการ ที่จะกลับไปเปลี่ยนแปลงอารมณ์ของตนเอง ไม่ให้อารมณ์ร้อนและวุ่นวายเกินไป ควบคุมอารมณ์ตนเอง การให้อภัย ซึ่งจะทำอะไรให้คิดถึงหัวอกของพ่อแม่ รวมทั้งการเลือกคบเพื่อนที่ดีๆ นักเรียนช่วยกัน แสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา เช่น การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และสร้างสรรค์มากขึ้น อาจจะไปช่วยสร้างบ้านให้คนยากจนที่ชนบท ช่วยกวาดและเก็บขยะริม ถนน เป็นต้น ลักษณะของสื่อที่ใช้ในการนำเสนอเหมาะสมกับวัยและมีความสวยงาม ในรูปแบบ ของการ์ตูนบ๊องปอนด์ขวัญใจของเด็กๆ ที่เข้าใจง่าย และเป็นรูปแบบใหม่ที่ไม่น่าเบื่อ

5.2 ขั้นการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมน

การเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนนี้ รูปแบบของ กิจกรรมจะมีความหลากหลาย เช่น การเล่นเกม การแสดงบทบาทสมมุติ การวิเคราะห์ข่าว การ แสดงความคิดเห็นต่างๆ หนึ่งในกิจกรรมที่นักเรียนชอบมาก คือ กิจกรรมผจญภัยผ่าด่านต่างๆที่ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ ความสามัคคี บทบาทของผู้นำและผู้ตามที่ดี ซึ่งผู้ตามจะถูกปิดตา

ไว้ขณะที่ฝาด้านต่างๆ เช่น ด้านลูกโป่งกับระเบิด ด้านคืบเม็ดแตงโม เป็นต้น นักเรียนสนุกสนาน เพลิดเพลินอย่างมาก นักเรียนเกิดความเข้าใจและสามารถสรุปได้ว่า ความสามัคคี ความ ร่วมแรงร่วมใจจะสามารถทำให้เกิดความสำเร็จได้ ซึ่งถ้ามีผู้นำที่ดีก็ควรจะจะมีผู้ตามที่ดีด้วยเพื่อ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ จึงจะสามารถฝ่าอุปสรรคต่างๆ ให้ผ่านไปได้อย่างง่ายดาย ซึ่งในขณะที่ ทำกิจกรรมต่างๆ ผู้วิจัยนำเพลงบรรเลงช้าๆ มาเปิดให้นักเรียนได้ฟัง เช่น เพลงบรรเลงจากดนตรีไทย เช่น ขลุ่ย ซอ เช่น “หนูชอบเพลงนี้จัง ฟังทีไรอารมณ์ดีทุกที” “ผมว่าเพลงทำให้ตัวเบาเลยนะ รู้สึก สบายดีจัง” เป็นต้น เพื่อให้ นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย ใจเย็นลง เพื่อให้ นักเรียนเกิดอารมณ์สุนทรีย์ และมีความสุข ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่กระตือรือร้นที่จะฟังเพลงอย่างมาก ผู้วิจัยจึงเปิดให้ฟังใน หลายๆ ช่วงตามความเหมาะสม นักเรียนสามารถคิดและวิเคราะห์จากตัวอย่างความสำเร็จที่ เกิดขึ้นที่ของนักกีฬาหญิงที่ได้เหรียญทองโอลิมปิกจากกีฬาว่ายน้ำ นัก ที่ต้องอาศัยความอดทน ความพากเพียร ไม่ห่อถอยต่ออุปสรรคต่างๆ และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ดี นักเรียนสามารถ นำมาเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของตนเองและสรุปได้ว่า ไม่มีอะไรที่ยากเกินไปถ้าเราคิดจะทำ จาก กระบวนการกลุ่ม เน้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม การเข้ากลุ่มเพื่อช่วยกันทำงาน ผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม ทำให้นักเรียนพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งการที่นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นจะสามารถทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะทางสังคม เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้นและพัฒนาการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพได้ แต่ปัญหาบางอย่างที่พบ คือ นักเรียนบางคนมีแต่เฉพาะเพื่อนสนิท 1-2 คน เวลาจับกลุ่มมักจะไม่นิยมไปร่วมกลุ่มกับเพื่อนคนอื่น ทำให้ผู้วิจัยต้องคอยสับเปลี่ยน หมุนเวียนสมาชิกภายในกลุ่มไปเรื่อยๆ เพื่อให้นักเรียนไม่ยึดติดแต่ เฉพาะเพื่อนบางคนเดิมๆ เพื่อเป็นการสร้างสายสัมพันธ์ใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น และจากการทำงานเป็นกลุ่ม บางครั้งความคิดเห็นไม่ลงรอยกัน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการจัดการกับความขัดแย้งด้วยวิธีการ ที่ดีสามารถนำมาใช้ให้การแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากใน การจัดการกับปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมได้ถูกจุดยิ่งขึ้น

5.3 ชั้นสรุปความรู้ที่ได้รับ

นักเรียนสามารถสรุปความรู้ทั้งหมดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการกลุ่ม ผู้วิจัยจะช่วยเสริมประเด็นความรู้ต่างๆ ที่ยังไม่ครอบคลุมของนักเรียน นักเรียนนำเสนอในรูปแบบ ของแผนผังความคิดหรือ Mind mapping สรุปออกมาเป็นความคิดรวบยอด ซึ่งบางประเด็นที่ยัง ไม่ชัดเจนก็มาหาข้อสรุปร่วมกันอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ชัดเจนและตรงกับประเด็นมากยิ่งขึ้น เพื่อ เป็นแนวทางในการที่นักเรียนจะนำข้อสรุปเหล่านี้ไปปรับเปลี่ยนหรือประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสม

5.4 ขั้นการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

นักเรียนจะได้ฝึกทักษะต่างๆที่ได้เรียนรู้ นักเรียนจะได้คิดและวิเคราะห์ โดยการนำความรู้เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนไปประยุกต์ใช้ในลักษณะต่างๆ จนเกิดเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆอย่างเหมาะสมในชีวิตจริงได้ เช่น นักเรียนสร้างสถานการณ์การทะเลาะวิวาทในโรงเรียน ซึ่งนักเรียนทั้ง 2 ฝ่ายต่างก็คิดว่าตนเองถูกและไม่ยอมกัน เกิดการทะเลาะกันดังลั่น มีเด็กคนหนึ่งถามเพื่อนๆภายในห้องว่า ถ้าพวกเราเจอสถานการณ์แบบนี้จะแก้ไขปัญหาอย่างไร เพื่อนๆคนอื่นก็บอกว่า " เราก็คงจะไปเรียกครูมาจัดการ " แต่มีเพื่อนแย้งว่า " ครูไม่ได้ช่วยจัดการได้ในทุกทีนะ " " ใจเย็นๆสิ ตั้งสติให้ดี " ยิ่งมีการเสนอแนะแนวทาง ความคิดเห็นมากขึ้นจะยิ่งทำให้นักเรียนสามารถค้นหาแนวทางที่เหมาะสมที่สุดที่จะนำมาจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น จะส่งผลต่อความคิดและพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่ไปในแนวทางบวกต่อไป อีกทั้งผู้วิจัยได้ถามคำถามว่า " ถ้าผู้คนในสังคมของเราทุกคนขาดสติยังคิด ทำอะไรก็ไม่มีเหตุผล จะส่งผลกระทบต่อสังคมของเราบ้าง " นักเรียนตอบว่า "ต่อไปผู้คนในสังคมจะดูร้ายมากขึ้น " "เกิดสงครามบ่อยครั้งขึ้น " "มีคนเจ็บและตายจากเหตุการณ์ต่างๆเพิ่มขึ้น" จากขั้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์นี้ ถ้านักเรียนได้ลองฝึกและคิดบ่อยๆ ต่อไปนักเรียนจะไม่กลัวต่อปัญหาและอุปสรรคทั้งหลาย นำความรู้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาจริงได้ง่ายขึ้น และสามารถสรุปได้ว่า การที่เราใช้อารมณ์แก้ปัญหามากกว่าเหตุผลไม่ได้มีผลดีใดๆเลยทั้งสิ้น

5.5 ขั้นการนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้

นักเรียนสามารถคิดรูปแบบของการนำเสนอ หรือเผยแพร่ความรู้ในสิ่งที่ได้เรียนอย่างเป็นอิสระ ฝึกฝนทักษะการจินตนาการ ขั้นการนำเสนอนี้จะเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับขั้นการสรุปความรู้และขั้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งกิจกรรมหนึ่งที่นักเรียนได้คิดรูปแบบของนำเสนอความรู้ในรูปแบบ รายการทอล์กโชว์ " ถึงลูกถึงข้าว " เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากหัวอกคนเป็นพ่อแม่ว่ารู้สึกอย่างไรต่อปัญหาเรื่องความรุนแรงของสังคมที่เกิดขึ้นทุกวันนี้ มุมมองของนักเรียน นักศึกษา วัยรุ่น มุมมองของนักวิชาการ เป็นต้น นักเรียนสามารถแสดงทักษะต่างๆเชื่อมโยงกันได้อย่างเหมาะสม เช่น ทักษะการคิด วิเคราะห์ หรือการแสดงเหตุผลต่างๆ ยิ่งเด็กได้คิดรูปแบบแปลกๆและใหม่ๆเท่าไร ก็จะเป็นการเปิดโอกาสให้ใช้พลังไปในทางสร้างสรรค์ เสริมสร้างความมั่นใจและเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง เกิดการพัฒนาแนวคิดใหม่และเปิดรับแนวคิดต่างๆของเพื่อนเพิ่มเติมได้อย่างสนุกสนาน เกิดการพัฒนาทักษะการสื่อสารระหว่างกันและกันได้อย่างเหมาะสม

ข้อสังเกตจากการวิจัย

1. กิจกรรมที่มีความหลากหลาย เช่น การเล่นเกม การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ ผู้วิจัยสังเกตว่า นักเรียนรู้สึกสนุกและมีความสุขมากจากการทำกิจกรรมที่มีลักษณะที่หลากหลายมากกว่าการนั่งเขียนใบงาน ดังนั้นในทุกๆกิจกรรม ผู้วิจัยจะนำเกมต่างๆมาให้นักเรียนเล่นควบคู่ไปกับการเรียน มีบางครั้งที่นักเรียนเบื่อกับการเขียนใบงาน ผู้วิจัยต้องแก้ไขโดยการผสมผสานการเขียนใบงานในรูปแบบของการแข่งขันเป็นกลุ่ม กลุ่มใดช่วยกันเขียนใบงานและแสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องเหมาะสมและเร็วที่สุดจะได้เป็นกลุ่มชนะ

2. การชมเชยหรือการนำตัวอย่างงานที่มีคุณภาพมาให้ให้นักเรียนดู เช่น ส่งงานหรือการบ้านทุกวันและตรงเวลา ผู้วิจัยชมเชยเรื่องการมีความรับผิดชอบ ทำให้นักเรียนอีกหลายคนมีความตั้งใจในการทำงานมากขึ้น ดังนั้นการเสริมแรงนักเรียนจึงมีความสำคัญ บางครั้งผู้วิจัยเห็นพฤติกรรมที่ดีเกิดขึ้นในห้อง ก็จะทำให้ดาวหรือสติ๊กเกอร์ และชื่นชมพฤติกรรมนั้นทันที

3. การเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์จะได้ผล ครูจะต้องมีพฤติกรรมที่ดีและใจเย็น สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กได้ เพราะเด็กจะได้เลียนแบบในสิ่งที่ดีๆของเราเท่านั้น ลักษณะการลงโทษต้องทำสม่ำเสมอแต่ไม่ใช่การตี ซึ่งพ่อแม่เองก็สามารถเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่เด็กได้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กรณีศันันท์ วิลาวลัย (2546) พบว่า การแสดงบทบาทของบิดาในการมีส่วนร่วมลดพฤติกรรมก้าวร้าวของบุตร คือ ถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาด้วยดี ก็จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมลดพฤติกรรมก้าวร้าวของบุตรมาก ความอบอุ่นมากขึ้นจะลดพฤติกรรมก้าวร้าวของบุตรได้

4. บางครั้งปัญหามาจากสภาพครอบครัวของเด็กที่แตกแยก พ่อแม่ไม่มีเวลา การอบรมเลี้ยงดูของทางบ้านเข้มงวดหรือหย่อนยานเกินไป ทำให้พื้นฐานอารมณ์แปรปรวน เด็กไม่กล้าพูดถึงปัญหา ผู้วิจัยจำเป็นต้องพยายามสอบถามถึงสารทุกข์สุกดิบของเด็กบ่อยๆ การให้กำลังใจในการเรียน หรือการสร้าง ความมั่นใจและเชื่อมั่นในการทำงานของนักเรียน ยิ่งเราสามารถเข้าถึงเด็กได้มากเท่าไร เราจะยิ่งเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นจริงๆได้มากขึ้นเท่านั้น ซึ่งบางครั้งการแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่างๆมาจากการแสดงอาการประชดประชันคนในครอบครัวเท่านั้น

5. การสอนเรื่องการรู้จักกำกับอารมณ์ของตนเอง เช่น การนั่งสมาธิ การฝึกลมหายใจเข้าออก ทำให้นักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดีขึ้นเพราะกิจกรรมเหล่านี้จะสอนในเรื่องการมีสติและสมาธิ ทำให้สามารถควบคุมอารมณ์ที่จะระเบิดได้เป็นอย่างดี จึงควรให้เด็กได้ฝึกฝนบ่อยๆ เพราะสามารถทำได้ง่ายและสะดวก ส่งผลให้นักเรียนเกิดความสงบและผ่อนคลายความคิดได้เป็นอย่างดี

6. การนำดนตรี เพลง เข้ามาใช้ในการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ในครั้งนี้ ได้ผลอย่างมาก เพราะการใช้เสียงเพลงที่มีจังหวะหรือมีดนตรีทำนองบรรเลง จะสามารถทำให้หลังสารเอ็นโดฟินส์ (Endorphins) ออกมาในรูปของความสุขได้

7. กิจกรรมเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ เน้นกระบวนการกลุ่มและการมีส่วนร่วม ของนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นต่างๆผ่านกลุ่ม เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อนช่วยเพื่อน และสามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนนี้ ได้ปรับลักษณะของกิจกรรมให้มีลักษณะเหมาะสมกับเด็กในระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยการใช้สื่อและกิจกรรมในลักษณะต่างๆ เช่น การวิเคราะห์ข่าว การเล่นเกม การแสดงบทบาทสมมุติ หรือการแสดงละครเป็นต้น ดังนั้น ครูผู้สอนควรปรับความรู้เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ให้เหมาะสมกับลักษณะวัยที่เรียนรู้ของเด็กด้วย หรือนำความรู้เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนไปใช้ในการเรียนการสอนในเรื่องอื่น เช่น การนำความรู้เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ไปใช้ในการมีสติ ควบคุมอารมณ์ เรื่องของยาเสพติด หรือ การเลือกคบเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

2. ลักษณะการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มและการมีส่วนร่วม ครูสามารถนำไปพัฒนา ลักษณะการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่เด็กได้ เนื่องจากกระบวนการกลุ่มและการมีส่วนร่วมจะช่วยให้เด็กเกิดทักษะทางสังคม เกิดความเข้าใจถึงความรู้สึกของคนอื่น นักเรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติต่างๆไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริงได้

3. ลักษณะของกิจกรรมและสื่อที่ใช้ควรกระตุ้นหรือดึงดูดความสนใจของเด็กได้ เพื่อกระตุ้นและสร้างความสนใจของเด็กได้ สื่อจึงควรจะเป็นรูปแบบใหม่ๆ ทันสมัย ในที่นี้ผู้วิจัยนำวีซีดี มาศึกษาพฤติกรรมของตัวละครร่วมกันกับนักเรียน ตัวละครใดแสดงพฤติกรรมเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมอย่างไร อะไรบ้าง จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของตัวละครต่างๆให้เหมาะสม การนำวีซีดีมาเป็นสื่อการสอนนั้น นอกจากนักเรียนจะได้รับ ความเพลิดเพลินแล้ว ยังเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนกล้าคิดและวิเคราะห์ เรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดที่ควรหรือไม่ควรเลียนแบบได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงผลของการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนใน เด็กและเยาวชนกลุ่มอื่นบ้าง เพื่อศึกษาความแตกต่างที่เกิดขึ้น เช่น การเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนของเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง

2. ควรศึกษาถึงอิทธิพลของสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เกม การดื่มสุราและการใช้ยาเสพติด ว่าส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรง ในระดับมากหรือน้อยเพียงใด อย่างไร

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของการเลี้ยงดูในครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายว่าส่งผลกระทบต่ออาการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงเหมือนหรือต่างกันในด้านใดบ้าง

4. ควรวิจัยพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงในรูปแบบอื่นๆ เช่น การฆ่าตัวตาย การทำร้ายตนเอง ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร เป็นต้น